

avocatul
poporului
OMBUDSMAN

05 decembrie 2023 nr. 08-1/27

la nr. _____ din _____

2929 **Domnului Anatolie FALCA,**
Director al Administrației Naționale a Penitenciarelor
Mun. Chișinău, str. N. Titulescu 35, MD-2032
E-mail: anp@anp.gov.md

2930 **Domnului Alexandru ROIBU,**
Director al Penitenciarului nr.10-Goian
Mun. Chișinău, com. Ciorescu, satul Goian, MD-2089
E-mail: p10secretariat@anp.gov.md

Prin prezenta, Vă remit Raportul elaborat de către membrii Consiliului pentru prevenirea torturii în urma vizitei de monitorizare efectuate la Penitenciarul nr.10-Goian la 07.07.2023¹.

Vă rugăm să remiteți în adresa Oficiului Avocatului Poporului informații în tabel privind implementarea recomandărilor înaintate, precum și eventualele obiecții, sugestii referitoare la informațiile și concluziile Raportului respectiv la adresa: secretariat@ombudsman.md în termen de 30 zile.

Raportul este disponibil în varianta electronică la adresa: <http://ombudsman.md/consiliul-pentru-prevenirea-torturii/rapoarte/>.

Anexă: Raportul de vizită pe 22 file.

Cu respect,

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii

Ex: Al. ZUBCO
Șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP
tel. 060002641 Email: alexandru.zubco@ombudsman.md

¹ Raportul de vizită este elaborat în conformitate cu prevederile pct. 19 lit.b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (OPCAT) adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU prin Rezoluția A/RES/57/199, ratificat prin Legea 66/2006.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

**RAPORT
privind vizita de monitorizare
efectuată la Penitenciarul nr.10- Goian
din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor
la 07 iulie 2023**

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

**Ceslav PANICO, Avocatul Poporului (Ombudsmanul), președintele Consiliului;
Vasile COROI, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului, membrul Consiliului;
Ludmila MARANDICI, membru al Consiliului
Olesea DORONCEANU, membru al Consiliului;
Iuliana CUREA, membru al Consiliului;
Gheorghe BOSÎL, membru al Consiliului
Arcadie ASTRAHAN, membru al Consiliului**

PRELIMINARII

La 07 iulie 2023, între orele 9:20–13.00 min., membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (*în continuare CpPT*), au efectuat o vizită preventivă la Penitenciarul nr.10 (*în continuare P10*).

- **Denumirea instituției:** Penitenciarul nr.10
- **Tipul instituției:** închisă
- **Adresa:** mun. Chișinău, com. Ciorescu, s. Goian, MD-2089
- **Data:** 07 Iulie 2023
- **Tipul și/sau obiectivul vizitei:**
 - Monitorizarea situației în P10 și implementării recomandărilor CpPT ca urmare a vizitelor desfășurate anterior la 3 februarie 2017¹.
 - Monitorizarea situației în P10 privind respectarea drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.
- **Mandatul CpPT:**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de 24 octombrie 2016 în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite (neanunțate) preventive de monitorizare a locurilor unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

- **Numele membrilor echipei de vizită:**
 - Ludmila MARANDICI
 - Olesea DORONCEANU
 - Gheorghe BOSÎI
 - Arcadie ASTRAHAN

¹ Raportul CpPT din 03 februarie 2017

http://old.ombudsman.md/sites/default/files/raport_cpt_p10_goian_03.02.2017.pdf

- **Metodologia aplicată:**

Membrii echipei de monitorizare au utilizat mai multe metodologii în scopul colectării și raportării informațiilor necesare: conversații cu personalul administrativ al instituției penitenciare (directorul, directorul adjunct al instituției penitenciare, agenți, personal medical, personal pe detenție și reintegrare socială); conversații individuale și de grup cu persoanele condamnate; inspecția încăperilor/spațiilor folosite de persoanele private de libertate; observația; analiza și verificarea registrelor prezentate; analiza rapoartelor de activitate, instrucțiunilor ce reglementează procedurile interne; prezența actelor permissive (autorizații, acreditări, etc); efectuarea fotografiilor; verificarea termenelor de valabilitate a produselor și a funcționalității dispozitivelor. Datele au fost colectate în cadrul vizitei de monitorizare, inclusiv au fost furnizate de către administrația P-10 atât pe parcursul vizitei cât și după încheierea acesteia.

Accesul membrilor *Consiliului* pe teritoriul instituției a fost realizat fără impedimente.

La începutul vizitei membrii echipei au avut o scurtă discuție cu directorul Penitenciarului nr.10-Goian care a oferit informații generale despre instituție, provocările și impedimentele cu care se confruntă personalul, precum și a oferit suport pentru accesul membrilor *Consiliului* pe teritoriul instituției.

Membrii echipei CpPT au avut acces neîngrădit în toate spațiile din cadrul instituției, la toate dosarele și registrele solicitate, au avut posibilitatea de a purta discuții confidențiale private și în grup cu condamnații. Personalul a manifestat deschidere și cooperare.

În cadrul vizitei au fost monitorizate: blocurile de detenție a condamnaților și preveniților, serviciul medical, blocul alimentar, cazangeria, camerele de întrevederi de lungă și scurtă durată, biblioteca, sălile cu computere, spații destinate ședințelor de judecată online, precum și încăperi pentru personalul instituției.

Consiliul a avut discuții confidențiale cu 20 persoane private de libertate (în grup și individuale) atât în arestul preventiv cât și în sectorul condamnaților. Totodată, au fost purtate discuții cu personalul penitenciarului ce activează în serviciile: siguranța și regimul de detenție, medical, reintegrare socială, logistic.

INFORMAȚII GENERALE DESPRE P-10 GOIAN

Penitenciarul nr.10-Goian, este amplasat în municipiul Chișinău, com. Ciorescu, satul Goian. Penitenciarul nr.10 este un penitenciar de detenție pentru deținerea condamnaților minori și tineri cu vârstă până la 23 de ani, de sex masculin. Suplimentar, în penitenciar s-a creat²:

1. Izolator de urmărire penală;
2. Sector de tip închis pentru deținerea minorilor și tinerilor de sex masculin;

²https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=1_S4d4EkiOkOPPIPZ5U015PxIDn1620M8&ll=47.13516220000025%2C28.90384910000001&z=8

3. Sector semiînchis pentru deținerea condamnaților tineri de sex masculin;
4. Sector de tip deschis pentru deținerea condamnaților tineri de sex masculin;
5. Sector de deservire gospodărească.

Plafonul de detenție a penitenciarului constituie 164 locuri.

STRUCTURA INSTITUȚIEI

Instituția dispune de 3 blocuri: 1 bloc administrativ și 2 blocuri de detenție. Blocul A este constituit din 3 nivele a câte 14 celule unde sunt deținuți preveniții; Blocul B, este blocul de studii; Blocul C este blocul medical care la moment este în faza de reparație și amenajare; Blocul D este blocul de detenție constituit din 2 etaje a câte 12 celule de detenție.

În ziua vizitei, în instituție se aflau **43 de persoane (băieți)**: - 39 de persoane cu vârsta cuprinsă între 16-18 ani, 4 persoane cu vârsta cuprinsă între 18-24 ani. Din numărul total 13 preveniți și 26 condamnați. La momentul vizitei nu erau deținuți plasați în regim de protecție pentru asigurarea securității personale ale condamnaților conform art. 206 Cod Executare al RM.

PROBLEMELE/IMPEDIMENTELE CU CARE SE CONFRUNTĂ ANGAJAȚII PENITENCIARULUI NR. 10

- Creșterea numărului de automutilări în urma transferului persoanelor prevenite în cadrul P10.
- Insuficiența de personal în instituție;
- Arderea profesională a personalului penitenciar;
- Regimul de muncă de 24 ore (gărzile) nu oferă posibilitatea personalului de a se odihni;
- Dificultăți în efectuarea reparației capitale în spațiile pentru îmbăiere din cauza proiectării specifice ale sistemelor de canalizare
- Vandalizarea bunurilor materiale de către condamnați.

PRIORITĂȚI

Dotarea cu utilaj medical și mobilier, reparația și reconstrucția serviciului medical pentru a ajusta cerințele în corespundere cu regulamentul sanitar privind condițiile de igienă pentru instituțiile medico-sanitare, aprobat prin hotărârea guvernului nr. 663 din 23.07.2010 și obținerea autorizației sanitare de funcționare și acreditarea serviciului medical.

RESURSELE UMANE

La 31.12.2022 conform statelor de personal în P10 erau 83 funcții dintre care: ofițeri – 38, agenți– 39, personal contractual – 6 persoane. Total funcții ocupate – 75. Funcții vacante în total – 8 (9,6%). Procentul funcțiilor vacante este în creștere comparativ cu anul 2019 (ultima vizita a CpPT) ceea ce constituia 7,1%. Ofițeri, funcții vacante – 3, agenți vacante 3, personal contractual vacant – 2 funcții.

În primul semestru al anului 2023 au fost angajați 17 persoane, au demisionat 5.

Pe parcursul nopții în penitenciar rămân 6 supraveghetori (în loc de 8).

Pe parcursul semestrului I al anului 2023 nu au fost aplicate sancțiuni disciplinare.

În conformitate cu extrasul din cel de-al 24 Raport general CPT, recomandarea 120³, tot personalul, inclusiv cel cu sarcini custodiale, care este în contact direct cu minorii, trebuie să primească instruire profesională, atât în timpul instalării în serviciu cât și după aceea, și să beneficieze de sprijin extern corespunzător și de supraveghere în exercițiul funcțiunii. O atenție specială trebuie acordată instruirii personalului în domeniul controlului incidentelor violente, îndeosebi în aplanarea conflictelor verbale și în tehnicile profesionale de imobilizare. În recomandarea 121, este stipulat că: Cade în sarcina administrației instituțiilor să ia măsuri speciale de precauție pentru a-i proteja pe minori de orice formă de abuz, inclusiv exploatare sexuală sau de altă natură. Membrii personalului trebuie să fie atenți la orice semne de amenințare (inclusiv agresiune fizică ori sexuală, abuz verbal, șantaj și furt al lucrurilor altui minor) și trebuie să știe cum să răspundă în consecință și să adopte o atitudine activă pentru a preveni astfel de incidente.

Conform tematicii și planului de instruire pentru anul 2023, angajații P10 vor fi instruiți în domeniul Dreptului Omului după cum urmează: Procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant; Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 10 decembrie 1984 (practica CEDO); Convenția europeană pentru prevenirea torturii; Standardele minime de întreținere, Reguli penitenciare Europene; Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10.12.1948; Legea nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului.

TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

Potrivit Extrasului din cel de-al 24 Raport General CPT din 2015⁴, recomandarea 101. CPT a susținut de mult timp că toți minorii reținuți, care sunt suspectați ori condamnați pentru infracțiuni penale, trebuie să fie ținuți în centre de detenție concepute special pentru persoane de vârsta lor, care să ofere

³ <https://rm.coe.int/16806ccb91>

⁴ <https://rm.coe.int/16806ccb91>

un mediu diferit de cel din închisoare și regimuri potrivite nevoilor lor, centre dotate cu personal instruit în relația cu tinerii.

Potrivit recomandării 103, Minorii reținuți în baza legislației penale nu trebuie ținuți, în principiu, împreună cu minorii privați de libertate din alte motive. Minorii de sexe opuse, plasați în aceeași instituție, trebuie ținuți în unități separate, deși se pot asocia pentru diferite activități în timpul zilei, supravegheați corespunzător. O atenție deosebită trebuie acordată repartizării minorilor aparținând unor grupe de vârstă diferite, pentru o mai bună satisfacere a necesităților lor. De asemenea, trebuie luate măsuri corespunzătoare pentru a asigura o separare adecvată a acestor grupe de vârstă, în scopul prevenirii influențelor nedorite, dominației și abuzului.

Astfel, CpPT salută faptul că toți minorii în arest preventiv au fost transferați în penitenciarul nr.10 Goian și nu se dețin în izolatoarele de detenție preventivă unde se dețin maturii.

Regulamentul european pentru delincvenți minori spune că tinerii infractori adulți pot, acolo unde este cazul, să fie considerați minori și să fie tratați ca atare. Această practică poate fi benefică pentru tinerii implicați, dar necesită o abordare atentă, pentru a preveni instaurarea unui comportament negativ. În această privință, CPT consideră că trebuie efectuată evaluarea fiecărui caz în parte pentru a se decide dacă este potrivit pentru un anumit condamnat să fie transferat la o instituție pentru adulți la împlinirea vârstei majoratului (adică 18 ani), luându-se în considerare termenul rămas din efectuarea sentinței, maturitatea sa, influența sa asupra altor minori și alți factori relevanți.

În cadrul P10 se respectă standardele referitoare la separarea minorilor pe categorii (preveniți, condamnați) și se ține cont de opinia persoanei la împlinirea vârstei de 18 ani înainte de transferul în altă instituție penitenciară. De regulă se optează pentru executarea de către deținut a pedepsei în P10 pentru a evita contactul acestora cu maturii din alte penitenciare.

Plângeri din partea deținuților referitor la abuzuri din partea angajaților instituției sau alți deținuți nu au parvenit. Este salutar faptul că alegerii de tortură sau rele tratamente din partea angajaților penitenciarului nu au fost constatate. Dar totuși elementul subculturii nu a fost eliminat în totalitate, care poate fi confirmat prin faptul că un deținut a declarat că a fost nevoit să ceară schimbarea în altă celulă din motiv că a fost supus unor presiuni psihologice de vecinii de celulă, din motiv că s-a angajat în câmpul muncii.

Astfel, CpPT recomandă de a intensifica activitățile de a elimina subcultura criminală prin investiții în programe educaționale care promovează valori pozitive, etică și conștientizare asupra consecințelor acțiunilor criminale. Educația este cheia în schimbarea mentalităților și comportamentelor.

Totuși pe parcursul semestrului I anul 2023 au fost înregistrate 4 cazuri de aplicare a forței fizice (dintre care 3 cazuri față de unul și același deținut) și 3 cazuri de aplicare a mijloacelor speciale (aplicarea mijloacelor speciale a fost asupra aceluiași deținut). În anul 2022 au fost înregistrate pe parcursul anului

7 cazuri de aplicare a forței fizice (I semestru 1 caz) și 3 cazuri de aplicare a mijloacelor speciale (I semestru o cazuri).

CpPT recomandă instruirea continuă a personalului cu referire la procedurile de aplicare a forței fizice și mijloacelor speciale, precum și monitorizarea continuă a cazurilor în care se aplică mijloace speciale, pentru evitarea abuzurilor din partea personalului penitenciar.

Pe parcursul semestrului I al anului 2023 au fost înregistrate 2 cazuri de tentative de suicid.

DOCUMENTARE/RAPORTAREA LEZIUNILOR CORPORALE

Documentarea și raportarea leziunilor corporale se realizează în corespundere cu Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale.

Consiliu constată că numărul leziunilor corporale și automutilărilor la condamnați este în creștere. La fel, CpPT constată că există divergențe dintre rapoarte și registrele de evidență.

Astfel, în 2023 I semestru conform raportului de bilanț au fost înregistrate 41 leziuni corporale, iar conform registrului sunt 50 cazuri (în anul 2022 pe parcursul întregului an -33 cazuri cu 43% mai mult ca în anul 2021, în 2021 – 23 cazuri) și 18 automutilări (în anul 2022 pe parcursul întregului an au fost înregistrate 7 cazuri). Acest fapt indică la un mediu nesigur de detenție.

Angajații penitenciarul explică acest fenomen prin transferul minorilor sub anchetă din P13 în P10.

CpPT a constatat și faptul că personalul din cadrul serviciului medical vizitează regulat condamnații în sectoarele locative, prin urmare documentarea leziunilor are loc dacă s-a adresat condamnatul sau dacă lucrătorul medical a observat sau a fost sesizat de personalul administrativ al penitenciarului.

Din declarațiile personalului medical fiecare traumă/leziune se fixează în Registrul de traume, automutilări și leziuni. Din analiza documentației de serviciu, există înregistrări a cazurilor de abuz între deținuți. La identificarea leziunilor corporale se completează actul de examinare medicală, se anunță procurorul și avocatul copilului.

Evidența cazurilor de automutilare și leziuni corporale se înregistrează în Registru, conform prevederilor Ordinului ANP nr. 102 din 03.07.2018 cu privire la documentația de evidență primară, utilizată în secțiile medicale din instituțiile penitenciare. **Din discuțiile avute cu personalul nu au fost înregistrate impedimente în raportarea leziunilor corporale.**

În afară de măsurile de raportare a automutilărilor și leziunilor, administrația și autoritățile au obligația de a asigura investigații specifice și măsuri în vederea prevenirii suicidului și autovătămărilor.

Regula 47 din Regulile Europene pentru Penitenciare „... Ar trebui luate măsuri pentru identificarea deținuților care ar putea fi expuși riscului de autovătămare sau sinucidere. Personalul ar trebui să fie instruit în mod corespunzător pentru a recunoaște indicatorii unei potențiale autovătămări.” În conformitate cu regula 30 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) „, Un medic sau alți specialiști calificați în domeniul medicinei, indiferent de faptul dacă se subordonează sau nu medicului, trebuie să vadă, comunice și examineze fiecare deținut cât mai curând posibil după intrarea sa și, ulterior, atât de des cât este necesar. O atenție deosebită va fi acordată: ... (c) Identificării oricăror semne de stres psihologic sau de altă natură cauzate de privațiunea de libertate, inclusiv, dar nu limitându-se la, riscul de sinucidere sau automutilare și simptomele de retragere care rezultă din consumul de droguri, medicamente sau alcool; și întreprinderii tuturor măsurilor individualizate sau de tratament corespunzătoare;”

CpPT recomandă asigurarea securității și bunăstării copiilor și să prevină orice formă de abuz sau violență împotriva lor, inclusiv prin instruirea personalului, evaluări și planuri concrete de acțiuni de prevenire a hetero- și auto-vătămarilor și suicidului.

APLICAREA SANCTIUNILOR DISCIPLINARE

Extras Raport CPT 126. Deciziile de aplanare a conflictelor trebuie să aibă prioritate în fața sancțiunilor și procedurilor disciplinare oficiale. Sancțiunile disciplinare, dacă sunt aplicate, trebuie guvernate de principiul proporționalității și impuse în total acord cu regulile și procedurile oficiale relevante, fără să ia forma unor pedepse neoficiale. Nu se acceptă nicio formă de pedeapsă colectivă.

Într-un număr de instituții vizitate de CPT, se obișnuia ca personalul să aplice așa-numita „palmă pedagogică”, ori alte forme de pedepsire fizică pentru minorii care nu se purtau frumos. În această privință, CPT reamintește că pedeapsa corporală se poate considera maltratare și trebuie strict interzisă.

127. CPT dorește să accentueze că niciodată contactul unui minor cu lumea exterioară nu trebuie refuzat ca măsură disciplinară; și nici nu trebuie să fie limitat, dacă nu cumva greșeala care a dus la măsura disciplinară are legătură cu un astfel de contact.

128. Orice formă de izolare a minorilor constituie o măsură care poate compromite bunăstarea lor fizică și/sau mentală și trebuie deci aplicată numai ca ultimă soluție.

În opinia CPT, regimul de izolare ca măsură disciplinară nu trebuie impusă decât pe perioade foarte scurte și în niciun caz pentru mai mult de trei zile. De câte ori sunt supuși unei asemenea măsuri, minorii trebuie să beneficieze de sprijin socio-educational și de contact uman corespunzător. Un membru al personalului medical trebuie să-l viziteze pe minor imediat după izolare și după aceea în mod regulat, cel puțin o dată pe zi, și să-i ofere asistență medicală promptă și tratament.

Pe parcursul primului semestru al anului 2023 au fost aplicate 93 sancțiuni disciplinare, dintre care 38 cazuri sunt suspendarea dreptului la întrevederi, ceea ce constituie 42% din toate sancțiunile aplicate.

Astfel, CpPT constată problema aplicării excesive a măsurilor de sancționare prin limitarea contactului cu mediul extern prin suspendarea dreptului de a avea întâlniri.

Deținuții minori sunt copii care au drepturi speciale, conform Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului. Aceste drepturi trebuie să fie respectate chiar și atunci când sunt în detenție.

CpPT accentuează că limitarea contactului cu mediul extern poate avea efecte negative asupra reintegrării deținuților minori în societate după eliberare. Aceasta poate duce la recidivă, întrucât conexiunea cu familia și comunitatea pot fi esențiale pentru sprijinul și reintegrarea lor. Este crucial ca societatea și autoritățile să asigure o abordare corectă și echilibrată în ceea ce privește detenția minorilor, cu accent pe rehabilitare și reintegrare.

Problematica aplicării sancțiunilor disciplinare sub formă de suspendarea dreptului la întâlniri a fost enunțată în rapoartele vizitelor CPT în R. Moldova, atât în 2018⁵, cât și în 2020⁶, care au atenționat autoritățile de a lua măsuri, inclusiv prin revizuirea legislației, astfel încât pedepsele disciplinare aplicate deținuților să nu conducă la interzicerea contactelor cu familia.

În 13% cazuri au fost aplicate sancțiuni pentru automutilări (majoritatea automutilărilor au loc printre deținuții din Blocul A iar motivul invocat este interzicerea fumatului). În cazurile automutilărilor, aplicarea sancțiunilor este neechitabilă, unii sunt sancționați cu izolare disciplinară, alții cu avertisment, iar unii cu restricționarea coletelor și a întâlnirilor.

Consiliul a observat practici de aplicare excesivă a sancțiunilor cu izolare disciplinară. Aplicarea sancțiunilor disciplinare prin „izolare disciplinară„ este în creștere, pe parcursul I semestru al anului 2023 au fost înregistrate 24 cazuri conform raportului de bilanț, iar conform registrului de evidență sunt înregistrate 27 cazuri, ceea ce constituie 30% din toate sancțiunile aplicate. Pe parcursul anului 2022 au fost aplicate sancțiuni prin „izolare disciplinară„ în 29 cazuri.

GARANȚIILE ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI A RELELOR TRATAMENTE

INFORMAȚII CU PRIVIRE LA DREPTURILE DEȚINUȚILOR

Extras Raport CPT 131. Existența unor proceduri eficiente de depunere și analiză a plângerilor, precum și a procedurilor privind inspecțiile reprezintă garanții esențiale împotriva maltratării în toate centrele de detenție, inclusiv cele pentru minori.

Conform relatărilor administrației penitenciarului deținuții sunt informați despre drepturile și obligațiile lor odată cu intrarea în instituția penitenciară. La fel, toate persoanele deținute au acces

⁵ [16809022b9 \(coe.int\)](https://rm.coe.int/16809022b9)

⁶ <https://rm.coe.int/16809f8fa8>

nelimitat la corespondență. În interiorul penitenciarului există două căsuțe poștale destinate pentru scrisori expediate de către condamnați, una din ele în blocul A și cealaltă amplasată în blocul D. Pentru menținerea corespondenței în exteriorul penitenciarului, condamnații trebuie să dispună de bani pe contul de peculiu pentru a procura plicuri și timbre, iar lipsa banilor ar putea fi un impediment real în sesizarea eventualelor abuzuri sau cazuri de rele tratamente.

Totodată, pe panourile informative sunt afișate foarte multe informații referitor la: regimul zilei, oferta de programe, modele de cereri, planul de evacuare în caz de calamități/incendiu, adrese a diverse instituții, legislația execuțional-penală, etc. În blocul A lipsește informația despre CpPT.

Panourile informative sunt amplasate pe coridoarele instituției, și în zone în care circulă aceștia (blocul administrativ, unde se află specialiștii din domeniul de reintegrare, biblioteca).

Conform datelor oferite de administrația penitenciarelor, în anul 2022, instituția a primit 131 petiții adresate administrației, dintre care de la deținuți 99 petiții, în I semestru al anului 2023 au fost înregistrate 71 petiții din care 59 din partea deținuților.

ACCESUL LA AVOCAT

Accesul la avocat nu este îngădit iar pentru convorbiri în condiții de confidențialitate se utilizează încăperile destinate întrevederilor de scurta durată. În caz de necesitate sau la cerere, administrația penitenciarului asigură dreptul persoanei deținute de a informa avocatul despre solicitarea unei întrevederi. Camera de întrevederi nu este supravegheată video, dispune de masă, scaune, încăperea este încălzită, iar lumina artificială.

NOTIFICAREA CUSTODIEI

Penitenciarul dispune de aparat de telefon pentru a asigura dreptul persoanelor deținute de a notifica rudele/avocatul despre aflarea sa în custodia statului. ***Aparatul este funcțional dar nu este gratuit, prin urmare lipsa mijloacelor financiare ar putea cauza violări ale acestui drept.***

ASISTENȚA MEDICALĂ

Extras Raport CPT 115. Toți minorii trebuie intervievați în detaliu și examinați fizic de către un doctor, ori de o asistentă calificată care să-i raporteze unui doctor, cât mai curând posibil după sosirea lor în centrul de detenție; de preferință în ziua sosirii. Dacă este efectuată corespunzător, această examinare medicală făcută la sosire ar trebui să permită serviciului medical al instituției să-i identifice pe tinerii cu eventuale probleme de sănătate (e.g. dependență de droguri, abuz sexual și tendințe sinucigașe).

Identificarea acestor probleme într-o fază suficient de timpurie va facilita luarea unor măsuri preventive eficiente în cadrul programului de îngrijire medico-psiho-socială al instituției.

116. Este de asemenea recunoscut pe scară largă faptul că minorii deținuți au tendința de a se angaja în comportamente cu un grad ridicat de risc, în special în ce privește drogurile, alcoolul și practica sexuală, și sunt mai expuși la autoagresiune. În consecință, în toate centrele de detenție pentru minori trebuie să existe o strategie cuprinzătoare pentru controlul abuzului de substanțe (inclusiv prevenire și tratament) și pentru prevenirea autovătămării și sinuciderii. Acordarea unei instruirii medicale privind bolile transmisibile este un alt element important al programului de asistență medicală preventivă. Minorii cu probleme mentale trebuie să fie îngrijiți de psihiatri și psihologi specializați în bolile mentale ale copiilor și adolescenților.

Serviciul medical al P10 nu dispune de autorizație sanitară și nu este acreditat.

La momentul vizitei se finisau lucrările de reparație și dotare pentru a corespunde tuturor cerințelor de acreditare, inclusiv într-un bloc nou construit care include și un aparat modern de radiografie din donație.

Statele serviciului medical al Penitenciarului nr.10 sunt constituite din: șef serviciul medical, 4 asistenți medicali atestați, medic psihiatru la funcția de 0,5; medic radiolog 0,5 și 0,5 de tehnician radiolog.

La momentul vizitei, în serviciul medical erau prezenți șeful serviciului și 1 asistentă medicală. În cadrul serviciului medical al penitenciarului sunt îmbunătățiri la capitolul dotări, resurse tehnice. Asistentul medical face gardă de 24 ore.

La intrarea în penitenciar toți deținuții sunt examinați de lucrătorul medical, este întocmită fișa medicală.

Au fost examinate registrele din serviciul medical:

1. Registrul leziunilor corporale și automutilărilor. Registrul este început pe data de 03.01.2023. În registru sunt înregistrate 69 cazuri de leziuni din care 18 sunt automutilări (în I semestru sunt 68 cazuri).
2. Registru evidență a cazurilor de declarare a grevei foamei. În anul 2023 au fost înregistrate 3 cazuri care au durat până la 2 ore, în 2022 au fost înregistrate 4 cazuri.
3. Registru de evidență a recepționării plângerilor, declarațiilor sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant. Registrul este început pe data de 16.05.2018 – înregistrări nu sunt.
4. Registru de evidență a medicamentelor deținuților, la necesitate.
5. Registru de evidență a medicamentelor primite din exterior.
6. Registru de solicitare a asistenței Medicale de urgență 112, în I semestru al anului 2023 a fost 5 solicitări.

7. Registrul de evidență a deținuților plasați în izolatorul disciplinar (în anul 2023 au fost înregistrate 27 persoane).
8. Registrul de etapări a condamnaților din Penitenciarul nr. 10 Goian în P16-Pruncul. În I semestru al anului 2023 au fost etapați 6 deținuți, în anul 2022 au fost etapați 33 deținuți din care 25 pentru efectuarea radiografiei cutiei toracice.
9. Registrul de evidență a bolilor purulente a personalului blocului alimentar.
10. Registrul de evidență a medicamentelor și substanțelor toxice, stupefiante, psihotrope și a alcoolului etilic.

La examinarea cartelelor medicale, s-a observat că sunt completate conform cerințelor, sunt semnate acordurile informate.

În instituție nu există programe de reducere a riscului (schimb de seringi) și farmacoterapia cu metadonă. La evidență medicală cu dependența de droguri se află o persoană.

În serviciul medical există proceduri operaționale care asigură acordarea asistenței medicale calitative. Deșeurile medicale sunt colectate și evacuate în baza unui contract cu un agent economic.

Asigurarea cu medicamente

Acoperirea cu medicamente a deținuților este satisfăcătoare, fiind realizată prin procurări efectuate de ANP prin mecanismul disponibil în sectorul civil – Centrul pentru achiziții publice centralizate în sănătate.

În cadrul sistemului penitenciar există un Regulament privind circuitul și managementul medicamentelor, fiind elaborat cu suportul experților Consiliului Europei, aprobat prin ordinul ANP nr. 163 din 25.03.2021.

Administrația penitenciarului, conform raportului medical, este în drept să primească pentru deținuți colete cu medicamente și produse parafarmaceutice (cu excepția preparatelor narcotice și psihotrope), în cazul în care lipsește posibilitatea de a asigura deținuții cu medicamentele respective (preparatul prescris nu a fost procurat în cadrul achizițiilor publice sau nu există la moment în stocul farmaciei penitenciarului).

Medicamentele și produsele parafarmaceutice, primite în conformitate cu prescripțiile medicale, trebuie să corespundă cerințelor farmaceutice, iar ambalajul nu trebuie să fie deteriorat. Produsele date sunt transmise unității medicale a penitenciarului pentru tratamentul deținutului respectiv.

Dreptul la acord informat și informația despre sănătate

La momentul vizitei în penitenciar se aflau minori de la vârsta de 16 ani, care este vârsta legală în Republica Moldova pentru exprimarea acordului informat pentru intervențiile în sănătate. În același timp în conformitate cu prevederile Convenției Europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității

ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei⁷, dar și a legislației naționale,⁸ pacienții trebuie să fie implicați în exercitarea dreptului la participarea în luarea deciziilor, la informare despre sănătatea proprie, la consimțământul liber și informat în măsura adecvată discernământului său. Instituția nu are o procedură clară cum se asigură această evaluare și perfectare. În conexiune cu aceste prevederi, în privința minorilor, dreptul lor la confidențialitatea informației ce ține de secretul medical poate fi afectat în cazurile de „...informare a părinților sau a reprezentanților legali ai persoanelor în vârstă de până la 18 ani în caz de acordare acestora a asistenței medicale”⁹; Instituția nu are o procedură, instrucțiune sau regulament de gestionare a acestor garanții legale, iar lucrătorii medicali nu sunt cunoscuți cu prevederile legale în acest domeniu. Un subiect aparte îl constituie perfectarea consimțământului pentru persoanele cu tulburări mintale sau de comportament (mai jos) **Sănătatea mintală**

Disponibilitatea

În instituție activează un medic psihiatru pe 0.5 normă, care vine regulat dar și la solicitarea extraordinară a medicului generalist în caz de necesitate, apreciat ca un lucru moment pozitiv. În cartelele medicale ale deținuților sunt înregistrările scurte despre consultațiile medicului, bazate în special pe interviul clinic (anamnestic) și recomandarea medicației psihotrope.

În instituție sunt disponibile medicamente psihotrope similare sectorului civil, procurate de prin același mecanism în mod centralizat, inclusiv antipsihotice atipice noi și costisitoare cu eliberare lentă.

Instituția nu dispune de psihologi clinici instruiți în sănătatea mintală, în special al minorilor, care să participe la evaluarea structurată pentru diagnosticarea problemelor de sănătate mintală, la elaborarea planurilor și participarea la tratamentul și reabilitarea pacienților prin psihoterapie și consiliere psihologică specifică.

Regula 25.2 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) stipulează că „...2. *Serviciul de asistență medicală trebuie să includă o echipă interdisciplinară cu personal calificat suficient, care acționează în mod independent și care dispune de experiență suficientă în psihologie și psihiatrie.*”

Accesibilitatea

Echipa CpPT nu a depistat semne de limitare a accesului la psihiatru-pe careva criterii discriminatorii. La numărul relativ mic de deținuți, 0.5 norme de medic psihiatru pare a fi destul. Lipsa disponibilității psihologilor clinici poate duce la limitarea acomodării rezonabile și suportului specific pentru minorii cu probleme de sănătate mintală și accesului ulterior la programele specifice psiho-educative și de reintegrare. Regula 5.2 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) stipulează că „... 2. *Administrația penitenciarelor trebuie să*

⁷ Convenția Oviedo, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=117000&lang=ro

⁸ Art. 10-13 ale legii Nr. 263 din 27-10-2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului

⁹ Art. 12 al legii Nr. 263 din 27-10-2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului

întreprindă toate măsurile rezonabile de cazare și ajustări pentru a asigura ca deținuții cu dezabilități fizice, mentale sau alte dezabilități să beneficieze pe bază egală de acces deplin și eficient la viața din cadrul penitenciarului.”

Acceptabilitatea

În afară de aspectele legate de consimțământ informat, accesul la informație și confidențialitatea datelor de sănătate pentru minorii cu vârsta de 16 ani, pentru persoanele cu tulburări de sănătate mintală persistă problema acomodării la nivelul lor de dezvoltare psihică sau stare emoțională în accesul la tratamente și programe psiho-educative și de reintegrare, precum și problema reprezentării și ocrotirii judiciare sau extrajudiciare (consiliile familiale, curatela, tutela, etc.). Lucrătorii medicali nu cunosc prevederile legale privind asigurarea acomodării și suportului în luarea deciziilor și nu au un regulament sau procedură de asigurare ale acestora.

Calitatea serviciilor de sănătate

Instituția penitenciarului este în proces de obținere a acreditării în sănătate pentru asigurarea calității serviciilor medicale. Medicul psihiatru participă la instruire și lucrează de bază în sectorul civil, fapt foarte pozitiv.

În același timp în domeniul serviciilor de sănătate mintală lipsește abordarea multidisciplinară conform protocoalelor naționale și internaționale, care este crucială pentru eficiența tratamentului și reabilitării. Psihologii nu participă la evaluarea structurată în diagnosticarea bolilor mentale, în special ale tulburărilor de personalitate, care duc la risc sporit de autovătămări, comportamente antisociale și riscante, suicid.

Nu sunt asistate eficient psihologic cazurile de automutilări, administrația invocând formal „manipularea” pentru niște beneficii (tigări) sau protest. CpPT amintește că în pofida scopurilor aparente pentru automutilări, există studii care arată aspecte de cauzalitate și posibilități de redresare care nu se înscriu în abordarea convențională a autovătămărilor în detenție. „Când căile tradiționale și convenționale de comunicare au fost întrerupte, corpul devine o resursă importantă pentru deținut. Central pentru aceasta este repolitizarea corpului. Acolo unde căile oficiale de comunicare sunt indisponibile, corpul devine o unealtă de ultimă instanță prin care să spui ceea ce altfel nu este auzit. Corpul devine unicul loc în care se confruntă puterea suverană. Prin urmare, dincolo de un simplu simptom al stării de sănătate mintală, sau manipulare, autovătămarea este un act puternic de agenție și un act de auto-determinare în sfidarea nedreptății sistemice și a abuzurilor drepturilor omului. În centrul acestei teze este o re-imaginare a agenției, a rezistenței și a acțiunii politice într-un sistem închis de putere extremă, care nu poate fi contestată”.¹⁰ Menționăm că starea în care persoana are un sentiment profund de neajutorare, încât nu are alte căi de comunicare și protest în fața nedreptății obiective sau percepute decât automutilarea propriului corp, poate uneori atinge situația relexelor tratamente. De aceea este critic să se abordeze fiecare din aceste cazuri holistic – psihologic,

¹⁰ Bodies in protest: understanding self-harm in immigration detention. <http://dx.doi.org/10.25330/2357>

organizațional/legal, educativ, filosofic, politic, etc. În același timp în pofida disponibilității preparatelor mai noi, încă se folosesc des preparate pentru controlul simptomelor psihice și comportamentale mai vechi (antipsihotice tipice, antidepresante triciclice, barbiturate și benzodiazepine)

În prevalența nozologiilor lipsesc cazurile de anxietate generalizată, depresii și unele tulburări specifice de personalitate (antisocială și borderline), care de obicei se găsesc la tineri în detenție la nivel internațional, ceea ce poate denota o deficiență în depistare și diagnosticare, ulterior și tratament eficient.

CONDIȚIILE MATERIALE DE DETENȚIE

Potrivit celui 24 Raport general CPT 104. Un centru de detenție pentru minori bine conceput trebuie să ofere condiții pozitive și personalizate pentru detenția tinerilor, respectându-le demnitatea și intimitatea. Toate camerele trebuie să fie mobilate corespunzător, să dispună de acces la lumina naturală și să aibă o ventilație adecvată.

Minorii trebuie în mod normal să fie cazați în dormitoare individuale; trebuie să li se ofere motive care să explice de ce este în interesul lor să împartă un dormitor cu un alt deținut. Minorii trebuie consultați înainte de a li se cere să împartă dormitorul și trebuie să-și poată exprima preferințele în privința persoanelor cu care doresc să fie repartizați.

Trebuie depuse toate eforturile pentru a se evita plasarea minorilor în dormitoare mari, experiența CPT demonstrând că acest lucru crește riscul de violență și exploatare în rândul lor. Într-adevăr, dormitoarele mari ar trebui să dispară din cadrul instituțiilor.

În sectoarele de trai condițiile materiale în majoritatea cazurilor sunt bune. În Blocul A unde se dețin preveniții interiorul este de tip celulă, cu veceu în celulă. În celule se dețin a câte 2 persoane. Celulele sunt dotate, curate, aerisite, tavanul/pereteii curați și dispun de paturi (saltele, și lenjerie de pat), masă și scaune. Lenjeria de pat necesită a fi schimbată (sunt uzate).

Accesul la lumina naturală este asigurat prin geamurile din celulă. Accesul la lumina artificială era asigurată de becuri electrice din interiorul celulelor.

Accesul la aerisirea naturală este satisfăcător, circulația aerului din încăpere era asigurată prin geamuri. Sistem de ventilare nu există.

Condițiile materiale de trai din Blocul D diferă de cele din blocul B, de regulă unele celule sunt mai amenajate și dispun de mai multe facilități datorită grijii și curățeniei pe care deținuții o manifestă față de propriul spațiu de cazare. Astfel, deși celulele după suprafață corespund standardelor și nu sunt suprapopulate, unele sunt curate, dispun de mobilier, tehnică (fierbător, televizor), articole sanitare etc. Alte celule dispun doar de minimul de dotări asigurat de penitenciar (pat, scaun, masă, dulap).

Deținuții au confirmat că iarna temperatura este confortabilă însă vara din cauza lipsei sistemului de ventilație este foarte cald. În penitenciar nu sunt insecte sau rozătoare
Instituția penitenciară nu este acomodată în vederea asigurării accesului persoanelor cu dizabilități la serviciile/facilitățile disponibile în instituție.
Unele coridoare sunt cu tencuiala căzută, pereții au igrasie din cauza scurgerilor de apă din țevile instalate în pereți.

IGIENA DEȚINUȚILOR

Extras 24 Raport CPT pct.105 *minorii trebuie să aibă acces nemijlocit la instalații sanitare igienice, unde să le fie respectată intimitatea. O atenție specială trebuie acordată ca fetele să aibă acces direct la instalațiile sanitare, cât și la articole de igienă, precum prosoapele sanitare.*

Deținuții au acces la baie de 2 ori pe săptămână. Deținuții din blocul A au veceu și duș în celulă (separat de suprafața locativă), cei din blocul D merg la baia comună. Condițiile în baia comună și starea instalațiilor sanitare sunt deplorabile și necesită reparație (nu se asigură intimitatea, pereții, tavanul sunt umezi și îmbibați de igrasie, podeaua lunecoasă). Veceurile la fel sunt în stare nesatisfăcătoare inclusiv și WC-ul pentru angajați.

În blocul D sunt 2 mașini de spălat, în blocul A este o mașină de spălat și o mașină de uscat rufe.

Totodată CpPT constată că la majoritatea deținuților lenjeria de pat era uzată și murdară.
Din spusele deținuților, mașina de spălat nu funcționează de mai mult timp și unii reclamă faptul că nu dispun de spațiu suficient pentru a usca hainele spălate.

Administrația penitenciarului susține că furnizează setul de produse igienice o dată în lună: hârtie igienică, periută și pastă de dinți, săpun de față și săpun de rufe, aparat de ras. Deținuții confirmă primirea produselor igienice.

ALIMENTAȚIA DEȚINUȚILOR

Alimentația deținuților de realizează în conformitate cu Hotărârea Guvernului 609/2006 privind aprobarea normelor minime de alimentare zilnică a deținuților și de eliberare a detergenților. Începând cu anul 2021, a fost centralizat procesul de procurare a produselor alimentare, astfel majoritatea alimentelor fiind procurate prin intermediul ANP.

În Penitenciarul nr.10 funcționează blocul alimentar, unde este preparată hrana, care ulterior este distribuită deținuților (în celule pentru blocul A), iar cei din blocul D mănâncă la ospătărie.
Blocul alimentar deține autorizație sanitară și include spații de preparare a bucatelor, depozite pentru produse, prelucrare și spălare a veselei. Hrana este pregătită de 2 persoane, angajate civile cu studii în

domeniu. A fost prezentat meniul afișat în bucătărie, cu tabelul de repartizare a produselor alimentare (per grame) săptămânal.

Totodată, au fost verificate depozitele unde s-a constatat prezența ouălor, peștelui congelat, untului, margarinei, brânzei. În depozit separat se păstrează legumele (ceapă, morcov, cartofi, sfeclă).

În sala de mese este amplasat un frigider în care deținuții păstrează produsele personale. Frigiderul este murdar, neîngrijit și deteriorat, ușa nu se închide ceia ce poate duce la deteriorarea produselor păstrate și crește riscul de intoxicații alimentare. În interiorul frigiderului se găseau conserve deschise care la prima vedere arătau rău și se presupune că erau deschise foarte demult. Lucrătorii bucătăriei au afirmat că verifică acest frigider periodic.

Regimul alimentar în special pentru minori trebuie să fie calitativ (bogat în proteine, fructe, legume proaspete). Deținuții au confirmat faptul că meniul zilnic include ouă, carne, pește, unt etc. Din discuții cu unii condamnați, ultima masă este la ora 18.00 și deținuții se plâng că până dimineața au senzații de foame.

REGIM ȘI ACTIVITĂȚI

Extras din cel de-al 24-lea Raport general, publicat în 2015¹⁰⁷. Deși lipsa activităților cu scop precis dăunează oricărui prizonier, ea este în special dăunătoare pentru tineri, care au o mai mare nevoie de activitate fizică și stimulare intelectuală.

Deținuților minori trebuie să li se asigure pe tot parcursul zilei un program complet de educație, sport, instruire profesională, recreere și alte activități în aer liber.

108. Exercițiile fizice trebuie să constituie o parte importantă a programului zilnic al tinerilor. Tuturor minorilor trebuie să li se permită să facă exerciții regulate, cel puțin două ore pe zi, dintre care cel puțin o oră trebuie să se desfășoare în aer liber, preferabil chiar mai mult de atât. Curțile de exerciții în aer liber trebuie să fie spațioase și echipate corespunzător, astfel încât să le permită cu adevărat tinerilor să se desfășoare din punct de vedere fizic (e.g. să facă sport); de asemenea, ele trebuie să poată fi protejate împotriva vremii nefavorabile.

Educația și instruirea profesională oferite minorilor în detenție trebuie să fie similare cu cele din comunitate, furnizate de profesori/instrucori profesioniști, iar minorii din detenție trebuie să obțină același fel de diplomă sau certificat (după ce și-au terminat studiile) ca și tinerii care urmează cursuri la instituțiile din comunitate. Trebuie luate măsuri pentru a se evita ca certificatele de absolvire a școlii să poarte orice indicații privind afilierea instituțională a minorului. Având în vedere dificultățile mediului social din care provin mulți dintre minori, trebuie făcute eforturi pentru a-i încuraja și motiva să frecventeze cursurile educative/instruirea profesională și a participa la atelierelor unde pot deprinde

abilități care să le fie de folos după ce sunt eliberați. Într-un număr de țări, CPT a întâlnit practica de a-i instrui pe minori în folosirea calculatoarelor (inclusiv a Internetului) și/sau de a le permite anumitor minori deținuți să frecventeze școli din comunitatea externă. Astfel de practici trebuie încurajate.

Condamnații se pot deplasa liber, pe parcursul zilei, la mai multe spații din interiorul penitenciarului și au acces la serviciul medical, blocul în care se realizează activități de reintegrare socială, bibliotecă, biserică, etc. cu excepția celor preveniți.

În penitenciar activează o biserică, biblioteca, se desfășoară procesul de instruire vocațional-tehnică, sunt realizate programe educative și psiho-sociale, activități sportive (teren de fotbal în curtea instituției) și ocupaționale.

Programele educative și cele de asistență psiho-socială sunt realizate în baza ofertei de programe aprobate de ANP, în dependență de nevoile identificate și planurile individuale de executare a pedepsei.

Conform datelor oferite de directorul instituției deținuții au posibilitatea să fie înmatriculați pentru programul de instruire gimnazial și liceal, instruire vocațional-tehnică la 6 specialități și să frecventeze 10 programe care sunt implementate în scopul dezvoltării abilităților sociale, aplanarea conflictelor, comunicarea, dezvoltarea proceselor cognitive, cunoștințelor și deprinderilor.

Astfel, pentru anul de studii 2022-2023 au fost înmatriculați 18 persoane pentru programul de instruire gimnazial și liceal după cum urmează:

Clasa V -1 minor; clasa VII – 2 minori; clasa VIII – 9 minori; clasa X – 1 minor; clasa IX – 5 minori.

- În instruire vocațional-tehnică au fost înmatriculați la specialitatea:
 - Cofetar – 10 minori
 - Lăcătuș – 12 minori
 - Frizer – 8 minori

Există spații dotate pentru desfășurarea programelor de instruire, programelor psiho-sociale și programele de grup.

O bună parte din deținuții cu care s-au purtat discuții au confirmat că au frecventat toate cursurile disponibile (cizmar, bucătar, tencuitor, frizer) unii s-au angajat și lucrează în cadrul penitenciarului și sunt remunerați.

Deținuții din blocul A sunt scoși zilnic la plimbare în cele 6 boxe special destinate plimbărilor. Deși boxele sunt curate și dispun de acoperiș totuși în interior nu sunt scaune și nici echipament sportiv.

Deținuții din blocul A au reclamat faptul că vor să joace fotbal pe terenul adiacent însă nu le permite administrația penitenciarului, ei pot doar în baza unui grafic de 2 ori pe săptămână să frecventeze sala de tenis.

CONTACTUL CU LUMEA EXTERIOARĂ

Extras din cel de-al 24-lea Raport general, publicat în 2015 122. Promovarea activă a unui contact propice cu lumea exterioară poate fi extrem de benefică pentru minorii privați de libertate, dintre care mulți pot avea probleme comportamentale legate de deprivare emoțională ori de lipsa abilităților sociale. Trebuie depuse toate eforturile pentru a asigura ca toți deținuții minori să aibă posibilitatea de a avea contact cu familiile și cu alte persoane, din momentul în care sunt aduși în centrul de detenție. Conceptul de familie trebuie interpretat în mod liber, astfel încât să includă contactul cu persoane cu care minorul a dezvoltat o relație comparabilă cu aceea a unui membru de familie, chiar dacă relația nu s-a oficializat. De asemenea, în scopul integrării sociale, minorilor trebuie să li se permită pe cât posibil permisiile regulate (fie cu escortă, fie singuri).

123. Minorii trebuie să beneficieze de un drept la vizită de mai mult de o oră pe săptămână și trebuie de asemenea să poată primi vizite la sfârșit de săptămână. Vizitele pe termen scurt trebuie permise, de regulă, în condiții normale.

124. Toți minorii, inclusiv cei din arest preventiv, trebuie să beneficieze de acces frecvent la telefon și de posibilitatea de a-și exercita în orice moment dreptul la corespondență. Dacă există probleme de securitate, anumite convorbiri telefonice și scrisori pot fi monitorizate, iar în mod excepțional, interzise. Orice decizie de acest fel trebuie să se bazeze pe un risc major de înțelegere secretă în scop fraudulos ori altă activitate ilegală, și să dureze o perioadă specifică.

În unele instituții vizitate de CPT, minorii au voie să comunice regulat cu membrii familiei, folosind serviciile gratuite Voice over Internet Protocol (VoIP). Astfel de practici sunt binevenite; totuși, ele nu trebuie considerate un înlocuitor al vizitelor.

Pentru petrecerea întrevederilor Penitenciarul nr.10 dispune de un sector separat cu camere pentru întrevederi de lungă durată și camere pentru întrevederi de scurtă durată. Camerele pentru întrevederi de lungă durată sunt dotate cu paturi, starea acestor încăperi este deplorabilă și necesită reparații. La momentul vizitei, în penitenciar, de dreptul la întrevederi de lungă durată nu beneficia nici un condamnat. Din spusele administrației foarte rar când sunt solicitate întrevederi de lungă durată.

Administrația penitenciarului susține că, dreptul deținuților de a primi și expedia corespondență nu este îngrădit. În acest sens, sunt disponibile cutii poștale, iar la cerere deținuții primesc rechizitele necesare pentru expedierea corespondenței.

STATUTUL IMPLEMENTĂRII RECOMANDĂRILOR CPPT

	Constatările CpPT 2017	Starea de fapt în 2023 (realizat 75%)
1	De a elabora de comun cu ANP un Plan instituțional de redresare a tuturor aspectelor de detenție în baza recomandărilor expuse, inclusiv prin fortificarea măsurilor administrative	<i>Recomandarea se mentine</i> Personalul nu au putut prezenta un Plan de implementare a recomandărilor anterioare deși unele recomandări anterioare au fost implementate.
2	De a exlude folosirea practicii abuzive față de deținuți minori, din partea tuturor angajaților/colaboratorilor penitenciarului în unile situații de nesupunere/presupusa nesupunere a deținuților minori față de anumiți colaboratori, precum și eliminarea aplicării a unor tipuri de violență/tratament. În acest sens, de a desfășura o anchetă internă sau în cadrul DIP, în vederea elucidării situației create	Realizat
3	Eliminarea oricăror obstacole în vederea exercitării de către deținuții minori a dreptului la corespondență/cereri/petiții, la etapele de expediere/recepționare cu orice persoană sau instituție	Realizat
4	Eliminarea impedimentelor ce duc la imposibilitatea efectuării apelurilor telefonice de către deținuții minori spre avocatul Poporului pentru protecția drepturilor copilului	Realizat
5	Asigurarea temperaturii optime de trai, pe timp de iarnă, în interiorul blocului locativ, inclusiv în toate celulele de detenție	Realizat *
6	Diversificarea programelor psiho-sociale pentru persoanele deținute, în corespundere cu necesitățile fiecărui copil aflat în detenția penitenciarului, inclusiv alolingvi	Nu s-a verificat
7	De a elabora și aproba procedurile operaționale standard de acordare a asistenței medicale deținuților minori în scopul executării conforme a prevederilor art.254 (3)	Realizat

8	De a asigura evidența strictă cu referire la managementul medicamentelor (inclusiv psihotrope), la fel a termenilor de valabilitate	Realizat
---	---	----------

CONSTATĂRI:

Pe baza informațiilor colectate în cadrul vizitei s-a ajuns la unele concluzii care au stat la baza unor recomandări specifice.

Evoluții pozitive în ceea ce privește progresul în îndeplinirea angajamentelor de asigurare a respectării drepturilor omului identificate în timpul vizitei sunt:

1. În timpul discuțiilor confidențiale avute cu deținuții aflați în detenție în Penitenciarul 10 nu au fost identificate cazuri de aplicare a torturii sau a relelor tratamente din partea angajaților.
2. Conform Programului pregătirii profesionale în cadrul sistemului administrației penitenciare pentru anul 2022, aprobat pe data de 01.02.2022, în baza unui orar separat, aprobat de directorii instituțiilor penitenciare, tot efectivul sistemului administrației penitenciare au fost instruiți în domeniul Procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman și degradant.
3. Reparația și dotarea serviciului medical.
4. Dotarea instituției cu echipament medical performant cum ar fi aparatul radiologic digital, autoclav și altele.
5. CpPT a constatat că din recomandările precedente au fost implementate peste 90%.
6. Se constată lipsa personalului instruit în probleme de sănătate mintală pentru abordarea multidisciplinară a cazurilor – psihologi clinicieni, psihoterapeuți, psihopedagogi, asistenți sociali.
7. Lipsesc garanțiile procedurale în exprimarea consimțământului informat pentru intervenții în sănătate în măsura proporțională înțelegerii și pentru minorii sub ocrotire sau cu deficiențe mentale.
8. Nu se respectă metodologia de tratament multidisciplinar a deținuților cu tulburări mintale și de comportament, care afectează calitatea depistării, tratamentului și reabilitarea psihosocială ulterioară.
9. Nu se respectă protocoalele clinice naționale și internaționale de tratament medicamentos și psihologic a tulburărilor mentale și de comportament.

Problemele cheie identificate în timpul vizitei:

1. La momentul vizitei conducerea penitenciarului nu a putut să ne prezinte un plan de implementare a recomandărilor anterioare ale CpPT.
2. A crescut numărul cazurilor de aplicare a sancțiunilor disciplinare, dintre care în 42% cazuri sancțiunea aplicată este suspendarea dreptului la întrevederi, iar în 30% au fost aplicate sancțiuni prin izolare disciplinară.

RECOMANDĂRI:

ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ A PENITENCIARELOR:

1. De a elabora de comun cu Penitenciarul nr. 10 Goian a Planului instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT în acest raport cu remiterea lui în termen de 30 de zile de la primirea acestui Raport.
2. De a elabora un plan de acțiuni în vederea obținerii autorizației sanitare și acreditarea serviciilor medicale acordate în cadrul penitenciarului.
3. A asigura instruirea continuă a personalului penitenciar în domeniul prevenirii torturii, tratamentului inuman și degradant și în domeniul tehnicilor nonviolente de de-escaladare a situațiilor de conflict.
4. Elaborarea instrucțiunilor și instruirea personalului medical și psihologilor în materie de consimțământ informat, capacitate mentală/discernământ, metode de ocrotire judiciară și nejudiciară și de reprezentare a minorilor și persoanelor cu dizabilități mintale în exercitarea dreptului la sănătate.
5. CpPT recomandă să fie adoptată metodologia de lucru în asistența de sănătate mintală similară cu cea din sectorul civil, reglementate prin protocoalele clinice naționale și HG55/2012 și Ord. MS 407/2013¹¹.

PENITENCIARULUI NR. 10 GOIAN

1. De a actualiza panourile informative din cadrul sectoarelor locative cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor deținute, inclusiv rolul CpPT pentru prevenirea torturii și drepturile pacientului.
2. De renovat blocul alimentar și dotarea acestuia cu utilaj performant.
3. De a realiza reparații în toate grupurile sanitare comune din instituție (baie și wc), astfel încât să fie asigurate condiții demne de îmbăire.
4. Repararea sălilor pentru întrevederi cu rudele sau avocații.
5. De a acomoda infrastructura instituției în vederea asigurării accesului persoanelor cu dizabilități la serviciile / facilitățile disponibile în instituție.
6. Supravegherea deținuților și identificarea cauzelor altercațiilor și automutilărilor în scopul reducerii numărului acestora.
7. Acreditarea serviciului medical.

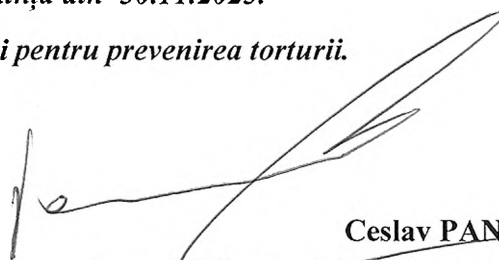
¹¹ HG55/2012 privind centrele comunitare de sănătate mintală și 232/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social integrat pentru consumatorii de substanțe psihoactive și pacienții terapiei de substituție și a Standardelor minime de calitate

8. Instruirea specialiștilor medicali și psihologilor în abordarea multidisciplinară a cazurilor de probleme de sănătate mintală și a protocoalelor clinice – la depistare, tratament, monitorizare și reabilitare psiho-socio-educativă.

Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii.

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii la ședința din 30.11.2023.

Raportul se semnează doar de Președintele Consiliului pentru prevenirea torturii.

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii